

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Zijpe

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

19 september 2012 / rapportnummer 2685-55

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Zijpe wil haar bestemmingsplan buitengebied herzien. Vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebieden en omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Bevoegd gezag van deze procedure is de gemeenteraad van Zijpe.

De volgende punten beschouwt de Commissie voor de m.e.r. (verder: de Commissie)¹ als hoofdpunten voor het op te stellen milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- De visie van de gemeente Zijpe op de gewenste ontwikkeling van het buitengebied, met duidelijk omschreven ambities, die kan dienen als toetsingskader voor de beoordeling van de alternatieven;
- Een onderbouwing van de totstandkoming van de alternatieven;
- Een omschrijving en onderbouwing van de gehanteerde referentiesituatie;
- De maximaal mogelijke effecten van het voornemen op natuur, door o.a. depositie van verzurende/vermestende stoffen op de Natura 2000-gebieden. Neem de Passende beoordeling in het MER op;
- De effecten van het plan op de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, het landschap en de cultuurhistorische / archeologische waarden;
- Een zelfstandig leesbare samenvatting, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal.²

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (verder: notitie R&D).³

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond en doel

De gemeente moet op grond van de Wet ruimtelijke ordening voor haar gehele grondgebied vóór 1 juli 2013 haar bestemmingsplannen actualiseren. Daarom is besloten de bestaande planologische regelingen voor het buitengebied te actualiseren en te vervangen door 1 bestemmingsplan. De gemeente wil de bestaande planologische regelingen in het nieuwe bestemmingsplan opnemen.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² Voorzien van duidelijke schaal en legenda.

³ Notitie Reikwijdte en Detailniveau van 20 april 2012.

Daarnaast wordt met ingang van 1 januari 2013 de gemeente Zijpe samengevoegd met de gemeenten Harenkarspel en Schagen. Ook deze gemeenten hebben bestemmingsplannen buitengebieden in procedure. Zowel beleidsmatig als inhoudelijk worden de bestemmingsplannen zoveel als mogelijk op elkaar afgestemd. De gemeente Zijpe heeft tegelijkertijd met de gemeente Schagen een notitie R&D voor haar buitengebied in procedure gebracht. Vanwege de op handen zijnde fusie geeft de Commissie het bevoegd gezag in overweging ook het MER procedureel en inhoudelijk op elkaar af te stemmen. Voor zover de ruimtelijke beleidsuitgangspunten van beide gemeenten niet overeenkomen, adviseert de Commissie de afwijkingen te motiveren.

De gemeente Harenkarspel heeft inmiddels een ontwerp bestemmingsplan en MER in procedure gebracht. Ook ten aanzien van deze ontwikkeling adviseert de Commissie de samenhang in het beleid voor het landelijk gebied tot uitdrukking te laten komen in het MER.

2.2 Beleid en wet- en regelgeving

De beleidsmogelijkheden in het bestemmingsplan kunnen deels worden bepaald door de bovenlokale context, zoals provinciaal en landelijk beleid en regelgeving en ontwikkelingen daarin. In de notitie R&D wordt voor het beleidskader verwezen naar de plantoelichting. Maak in het MER duidelijk hoe de bovenlokale kaders doorwerken naar lokaal niveau en stel vast welke eisen en randvoorwaarden voor het voornemen daaruit voortkomen.⁴ Geef daarnaast ook het lokale kader voor het ruimtelijke beleid duidelijk aan en stel vast binnen welke grenzen ruimtelijke ontwikkelingen zich moeten afspelen.

De eisen en randvoorwaarden die het gehele beleidskader stelt aan het voornemen, zijn relevant om:

- de keuze van de alternatieven te verantwoorden;
- te bepalen of beoogde ruimtelijke ontwikkelingen aan wettelijke kaders voldoen;
- te bepalen of de lokale doelstellingen gerealiseerd kunnen worden.

Ontwikkelingen beleidskader stikstofdepositie

Ten tijde van het opstellen van dit advies is de inhoud en de werking van de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS) nog niet bekend. Als deze bij het vaststellen van het bestemmingsplan in werking is, is het een relevant beleidskader. Indien de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven adviseert de Commissie na te gaan wat de PAS betekent voor de alternatieven en de milieueffecten van het voornemen.

⁴ De Commissie wijst in dit verband ook op een aantal inspraak- en overlegreacties over zoneringen en (veiligheids)contouren. Houd voor zover aan de orde rekening met restricties in het ruimtegebruik vanwege deze zoneringen en inventariseer of de toegekende bestemmingen passen binnen het beperkte ruimtegebruik.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

Paragraaf 2.3. van de notitie R&D verwijst voor het voornemen naar de plantoelichting van het bestemmingsplan en de onderliggende Nota van Uitgangspunten. Landbouw, recreatie, landschap en natuur vormen de pijlers van het bestemmingsplan buitengebied. Beschrijf in het MER op hoofdlijnen welke functies worden bestemd en geef daarbij de ontwikkelingsruimte van deze functies aan. Onder ontwikkelingsruimte wordt ook de ruimte verstaan die door flexibiliteitsbepalingen dan wel wijzigingsbevoegdheden mogelijk kan worden gemaakt. Ga in ieder geval in op volgende onderdelen:

- Grondgebonden veebedrijven;
- Akkerbouwbedrijven en bollenbedrijven;
- Mestverwerking en -bewerking;
- Seizoensgebonden huisvesting;
- (Verblijfs)recreatie⁵;
- Bescherming van natuur- en weidevogelgebieden;
- Specifieke vormen van bedrijventerreinen (concentratiegebied nucleaire activiteiten);
- Windturbines;
- Bedrijventerrein Zijpersluis (afvalbeheercentrum);
- Behoud van gebieden met bijzondere landschappelijke waarden.

Ga in op de locaties waar deze functies beoogd worden. Geef in het MER duidelijk aan wanneer en onder welke voorwaarden gebruik gemaakt kan worden van afwijkings- en de wijzigingsbevoegdheden.

Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke elementen in het bestemmingsplan nu behoren tot het voornemen en welke tot de referentiesituatie (zie § 3.3 van dit advies). De Commissie hanteert hierin de basisregel dat alles waarover (opnieuw) een besluit kan worden genomen onderdeel is van het voornemen. Daarmee behoren de volgende elementen in het bestemmingsplan tot de voorgenomen activiteit:

- Alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet zijn vergund.
- (Her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome ontwikkeling vallen. Hieronder vallen dus niet benutte vergunningruimte, maar ook de gestopte bedrijven, waarvan de vergunning nog geldig is.
- “Illegale” situaties die worden gelegaliseerd.

⁵ Op zich zelf maakt het bestemmingsplan geen nieuwe verblijfsrecreatieve parken mogelijk maar de gemeente wil wel kleinschalige recreatieve ontwikkelingen bij agrarische bedrijven toestaan zoals minicampings en bed & breakfast faciliteiten. De Commissie merkt op dat een aantal kleinschalige voorzieningen tezamen effecten kan hebben op het landschap, de naastgelegen Natura-2000 gebieden en op de verkeerssituatie. Deze gevolgen dienen in het MER onderzocht te worden.

3.1.1 Bollenconcentratiegebied

De Notitie R&D vermeldt dat een deel van het plangebied is aangewezen als bollenconcentratiegebied. In een toelichtende memo heeft de gemeente aangegeven dat in de periode tot 2020 voor het areaal bloembollenteelt in Nederland een extra ruimtebehoefte is berekend van ruim 8.000 hectare. De extra ruimte zal voor een belangrijk deel gevonden moeten worden in Noord-Holland.

De gemeente Zijpe heeft een gebied aangewezen als bollenconcentratiegebied waarbinnen het is toegestaan nieuwe bedrijven voor permanente bollenteelt te vestigen en bestaande bedrijven uit te breiden. Door de vestiging van bollenbedrijven op de gronden met de aanduiding "bollenconcentratiegebied" mogelijk te maken, wordt voor een deel in de ruimtelijke claim voorzien. De oppervlakte van het aangewezen bollenconcentratiegebied is ongeveer 3.900 hectare. Het grootste deel van dit gebied is volgens de gemeente al in gebruik voor de bollenteelt. Motiveer in het MER de aanwijzing van het gebied als bollenconcentratiegebied en analyseer de mogelijkheden voor verruiming van het areaal bloembollenteelt en de mogelijkheden voor nieuwvestiging.

3.1.2 Onderzoekslocatie Petten

In het plangebied ligt onderzoekslocatie Petten (kortweg:OLP). De plantoelichting vermeldt dat bijzondere bedrijven opereren op of vanuit het OLP-terrein waaronder de onderzoeksreactor in Petten. De bedrijven zijn daar gevestigd omdat ze een relatie hebben met de productie van radio-isotopen. Momenteel speelt blijkens de plantoelichting de discussie of er een nieuwe reactor op dezelfde plaats gebouwd moet worden omdat de bestaande over 10 tot 15 jaar buiten dienst gesteld wordt. De gemeente heeft uitsluitend in randvoorwaardelijke zin invloed op de beslissingen omtrent de reactor. In de notitie R&D wordt heel summier de onderzoekslocatie Petten genoemd. De gemeente heeft desgevraagd te kennen gegeven dat zij in het voorliggende plan uitsluitend de bestaande situatie wil bestemmen. Dit wil zij doen door de mogelijkheden uit het vorige plan op te nemen in het nieuwe bestemmingsplan. De gemeente heeft te kennen gegeven dat zij niet de intentie heeft om in het bestemmingplan nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken.

Het is de Commissie niet duidelijk geworden of in het vorige plan ruimtelijke mogelijkheden werden geboden die niet benut zijn. Daarom kan niet uitgesloten worden dat onbenutte ruimte wederom in het nieuwe bestemmingsplan wordt opgenomen. De Commissie adviseert daarom om in het MER de planologische gebruiks- en bebouwingmogelijkheden voor deze locatie na te gaan, waaronder de testlocatie voor windturbines, zodat vastgesteld kan worden in hoeverre de planregels aansluiten op de intentie van de gemeente om uitsluitend de bestaande feitelijke situatie te bestemmen.⁶ Indien blijkt dat er sprake is van onbenutte ruimte moeten de mogelijke milieugevolgen van het alsnog benutten van deze ruimte in het MER inzichtelijk gemaakt worden. Denk bij de mogelijke milieugevolgen aan de gevolgen voor de leefomgeving, het landschap, natuur, water en de bodem.

⁶ Zie ook een aantal inspraak-/overlegreacties.

3.2 Milieugebruiksruimte en alternatieven

3.2.1 Milieugebruiksruimte

Het buitengebied van Zijpe wordt gekenmerkt door een lange kuststrook met natuur en (verblijfs)recreatieve functies. Grote delen van de kuststrook zijn (of worden) aangewezen als Natura 2000-gebieden. De onderzoekslocatie Petten is een opvallende functie in deze kuststrook. Ten oosten van de kuststrook ligt een open agrarisch gebied met overwegend akkerbouw-, bollenteeltbedrijven en melkveehouderijen. De gemeente wil de bestaande mogelijkheden van uitbreiding en functieverandering opnieuw in het bestemmingsplan opnemen. Door de aanwezigheid van gevoelige functies (zoals wonen) in het plangebied en de aanwezigheid van kwetsbare natuur is de ontwikkelingsruimte voor bijvoorbeeld agrarische functies (en mogelijk ook voor andere functies) beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid van en eventueel randvoorwaarden voor het plan in beeld te brengen. Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bestemmingsplan binnen de wettelijke en beleidskaders raadt de Commissie aan de “milieugebruiksruimte” te bepalen. De volgende systematiek kan hierbij behulpzaam zijn:

- 1) Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting. Dit kan worden bepaald door de wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, waterkwaliteit, geluid en door de heersende milieubelasting. Ga waar aan de orde ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
- 2) Breng de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten met milieueffecten zoals biologische veehouderijen, melkveehouderijen en niet-agrarische activiteiten in beeld.
- 3) Bepaal aan de hand hiervan de verwachte toe- en/of afname van de emissie van stikstofverbindingen, geur en overige milieuaspecten als de gewenste uitbreidingen of vestigingen gerealiseerd zouden worden.
- 4) Geef aan welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting.
- 5) Wanneer blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden, of als dat niet of onvoldoende mogelijk blijkt, welke prioriteiten of voorwaarden worden gesteld.

Bij het bepalen van de milieugebruiksruimte zijn in ieder geval relevant:

- vermestende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de veehouderij, maar ook installaties voor mestverwerking en -bewerking en overige relevante stikstofbronnen;
- de verstoring gevoeligheid van kwetsbare natuur;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door geur- of geluidsgevoelige objecten;
- de ontwikkeling en verspreiding in de recreatiedruk in het gebied;
- de bollenteelt en de effecten daarvan op de waterhuishouding/waterkwaliteit.

3.2.2 Alternatieven en scenario's

De notitie R&D geeft aan dat in het MER de milieueffecten van één alternatief worden onderzocht.⁷ Dit alternatief is gebaseerd op het (voor)ontwerpbestemmingsplan. Naar aanleiding van de uitkomsten wordt overwogen of het wenselijk is om andere alternatieven te formuleren. Daarnaast is in de notitie R&D vermeld dat voor het stikstofonderzoek gebruik wordt gemaakt van scenario's. De Commissie merkt op dat het door elkaar heen gebruiken van alternatieven en scenario's een verwarrend beeld geeft. Daarnaast vindt zij dat deze notitie niet helder is in de scenario's die worden uitgewerkt. Onder mogelijke effecten van landbouw voor natuur wordt gesproken van een maximaal scenario en een realistisch scenario. In de conclusie van de notitie wordt evenwel aangegeven dat een modelstudie wordt uitgevoerd waarin de bestaande situatie, een scenario gebaseerd op een realistische toekomstverwachting en een scenario op basis van een realistisch maximum (op basis van de planologische mogelijkheden en de trends in de agrarische sector) worden doorberekend.

Ter onderbouwing van haar keuze voor de twee scenario's heeft de gemeente aan de Commissie een aanvullende memo overgelegd. In deze memo heeft de gemeente aangegeven dat voor het maximale scenario uit moet worden gegaan van een realistisch maximum. Zij heeft daarbij aangegeven dat, hoewel het planologisch niet is uitgesloten om de gronden die thans in gebruik zijn voor permanente bollenteelt aan te wenden voor de exploitatie van veeteeltbedrijven, deze omschakeling op economische gronden niet aannemelijk is. Daarom wordt voorgesteld in het maximale scenario de mogelijke omschakeling van bollenbedrijven naar veehouderij buiten beschouwing te laten.

De Commissie realiseert zich dat een omschakeling van bollenteelt naar veeteelt op grond van economisch motieven thans niet voor de hand ligt, maar het bestemmingsplan biedt deze mogelijkheid wel. Daarnaast is het geenszins uitgesloten dat (bedrijfseconomische) omstandigheden gedurende de planperiode van het bestemmingsplan aanzienlijk wijzigen.

De Commissie adviseert in het MER enkele goed onderbouwde alternatieven op te nemen. Eén van die alternatieven moet de maximale planologische mogelijkheden bevatten. Dit maximale alternatief wordt niet alleen bepaald door de mogelijkheden van omschakeling van bollenteelt naar veeteelt, maar ook de bouwvlakvergroting van veeteeltbedrijven, omschakeling van akkerbouw naar veeteelt, mogelijkheden van paarden- en andere veebedrijven en mogelijkheden voor mestvergistinginstallaties moeten daarin meegenomen worden. Kortom de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan dienen aan het maximale alternatief ten grondslag te liggen.

Het is van belang om met behulp van het MER een wenselijk en tevens uitvoerbaar alternatief vast te stellen. De Commissie adviseert daarom om ook een beschrijving te geven van een alternatief gebaseerd op een reële ruimtebehoefte en een alternatief waarin de natuurlijke kenmerken van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. In dit laatste

⁷ De Commissie wijst er op dat er een wezenlijk verschil is tussen scenario's en alternatieven. In een scenario zijn externe invloeden en ontwikkelingen bepalend en is er geen sprake van actieve sturing. In een alternatief is wel sprake van actieve sturing

alternatief kan tevens gebruik worden gemaakt van de kansen van een groter gemeentelijk buitengebied dat zal ontstaan door de fusie van de drie gemeenten.

3.3 Referentiesituatie

De notitie R&D geeft aan dat de huidige (vergunde) situatie als uitgangspunt is genomen voor de referentiesituatie en dat de ontwikkelingsmogelijkheden van het huidige bestemmingsplan daarbij worden opgenomen.

De Commissie merkt op dat de (milieueffecten van) de huidige feitelijke situatie plus de autonome ontwikkeling gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER vormen. Planologische rechten van het vorige plan die nog niet verwezenlijkt zijn, maken geen deel uit van de referentiesituatie.

De referentiesituatie bestaat uit:

- De huidige situatie bestaande uit alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd.⁸ De Commissie adviseert met bijvoorbeeld recente CBS-cijfers te onderbouwen dat de vergunde situatie kan worden aangemerkt als de huidige feitelijke situatie.
- De autonome ontwikkeling bestaat uit toekomstig zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied. Hieronder wordt begrepen het deel van de reeds bestemde en tevens vergunde ruimte dat met grote zekerheid op korte termijn ingevuld wordt.⁹ Ook generieke beleidsontwikkelingen zoals het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij worden onder de autonome ontwikkeling begrepen.

Activiteiten echter waarover nog geen (ontwerp) besluit is genomen, horen in principe **niet** tot de autonome ontwikkeling tenzij de kans groot is dat de activiteiten in de nabije toekomst gerealiseerd worden.

Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel van het voornemen. In de Nota van uitgangspunten heeft de gemeente aangegeven dat het conserveren van de huidige planologische situatie het uitgangspunt vormt. Dit betekent in principe dat het bevoegd gezag bij de vaststelling van het bestemmingsplan de keuze maakt om bestemmingen opnieuw in het nieuwe plan op te nemen. Bestaande, niet-gerealiseerde bestemmingen worden gehandhaafd, en kunnen in de nieuwe planperiode alsnog ingevuld worden. Dit geeft dus "nieuwe" mogelijkheden ten opzichte van de referentiesituatie.

⁸ Eventuele "illegale" situaties, zoals agrarische bedrijven die een groter aantal dieren houden dan in de vergunning en het vigerende bestemmingsplan is opgenomen, behoren niet tot de huidige situatie; het bestuur kan immers kiezen om deze situatie met de bestemmingsplanwijziging te legaliseren, dan wel om handhavend op te treden. Met informatie over de feitelijke situatie kan tevens een aantal inspraakreacties beantwoord worden.

⁹ Naast afwijkingsbesluiten in de omgevingsvergunningen kan ook sprake zijn van 'oude' projectbesluiten en wijzigingsplannen die in de afgelopen jaren zijn vastgesteld, maar nog niet gerealiseerd. Als ze binnenkort wel worden gerealiseerd zijn ze onderdeel van de autonome ontwikkeling.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen / milieugevolgen van de ontwikkelingen in het plan

Inleiding

Beschrijf in het MER alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten, die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied of nog niet benutte ruimte binnen bouwvlakken kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen. Beschrijf in ieder geval de milieugevolgen van de activiteiten die het nieuwe bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden (worst case scenario).

Studiegebied

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het studiegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten -waar relevant- ook cumulatief in beeld.

Detailniveau

In de notitie R&D is overwegend vermeld dat de effecten kwalitatief beschreven worden. De Commissie merkt op dat de effectbeschrijving een detailniveau dient te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven, is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Beschrijf bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij de depositie van verzurende en vermestende stoffen en recreatiedruk op kwetsbare natuur) de effecten kwantitatief. Geef indien mogelijk relevante bandbreedtes, leemten in kennis en onzekerheden in de effectbeschrijving weer. Uiteraard is het van belang dat het navolgbaar is hoe de conclusies tot stand zijn gekomen.

4.2 Natuur

De notitie R&D omvat tevens een voortoets waarin de mogelijke effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zijn besproken en waaruit blijkt dat een Passende beoordeling moet worden opgesteld. Deze Passende beoordeling moet herkenbaar in het MER worden opgenomen.

De notitie R&D geeft ook aan dat de effecten voor flora en fauna (weidevogels) en de EHS worden onderzocht. De Commissie adviseert om daarnaast (niet beschermd) natuurwaarden binnen het plangebied in beeld te brengen. Geef aan of het plan naast mogelijke natuureffecten door verzurende en vermestende emissies andere natuureffecten kan hebben, zoals verstoring (bijvoorbeeld door licht of betreding), verdroging of (water)verontreiniging.

Gebiedsbescherming

In de voortoets die als bijlage 1 bij de notitie R&D is gevoegd is reeds informatie opgenomen omtrent de relevante Natura 2000-gebieden in en om het plangebied. De voortoets vormt een goede basis voor de Passende beoordeling. Gebruik deze informatie in de Passende beoordeling. Geef in aanvulling op de reeds beschreven informatie per beschermd gebied aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de meest recente gegevens over de heersende achtergrondconcentratie van verzurende en vermestende stoffen;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden (en indien relevant de locaties van gevoelige habitattypen in de gebieden) als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur en de gevolgen die deze depositie heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen.

De voortoets ziet met name op de gevolgen voor stikstofdepositie. Bezie tevens voor zover aan de orde welke gevolgen het eventuele gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt kan hebben voor beschermde diersoorten. Ga na of in het plangebied foeragerende vogelsoorten voorkomen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden en die mogelijk nadelige gevolgen kunnen ondervinden van het foerageren op gronden die in gebruik zijn voor bollenteelt. Beschouw in de Passende beoordeling tevens of er verdrogingseffecten kunnen optreden vanwege de verdere ontwikkeling van de bloembollenteelt.

De notitie R&D vermeldt dat onderzoek wordt verricht naar de gevolgen van verlichting uit open staltypen met name in de buurt van EHS- en in de weidevogelgebieden. De Commissie merkt op dat in het zuidelijke deel van het plangebied een aantal veehouderijen is gevestigd. Dit zuidelijke deel van het plangebied, de zogeheten polders Q en L, maakt deel uit van een Natura 2000-gebied. Verlichting vanuit de rundveestallen van deze veehouderijen kan onder meer leiden tot verstoring van de duisternis in het beschermde gebied. Betrek in de Passende beoordeling de polders Q en L in het onderzoek naar lichthinder en beschrijf de maatregelen om lichthinder vanuit rundveestallen te beperken op basis van de huidige stand der techniek.

Geef aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, vanwege de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden. Betrek in de cumulatie in ieder geval het afvalbeheercentrum Burgerbrug.

Ga in op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties een afname in vergelijking met de huidige situatie. Daarmee kan worden afgewogen of een zonerings van activiteiten in nabijheid van natuurgebieden gewenst is.

Geef in de Passende beoordeling aan welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁰ met succes wordt doorlopen.

¹⁰ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS)

In de notitie R&D is aangegeven dat op hoofdlijnen wordt bekeken in hoeverre vergunningplichtige agrarische werken en werkzaamheden zoals af- en aanzanden, effect kunnen hebben op de natuurwaarden in de EHS. De EHS zal deels bestemd worden als natuur. Eventueel nieuwe natuurgebieden zullen niet de bestemming "Natuur" krijgen.

Bepaal voor de (P)EHS wat de 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn. Besteed daarbij aandacht aan weidevogelgebieden en ecologische verbindingszones. Onderzoek (en motiveer de onderzoekswijze) welke gevolgen het initiatief voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Betrek daarbij ook, voor zover die bekend zijn gemaakt door de provincie, de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond de Wet ammoniak en veehouderij. Geef aan hoe het beleid voor de EHS provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Soortenbescherming

In de notitie R&D is aangegeven dat de gevolgen voor flora en fauna met specifieke aandacht voor de gevolgen voor weidevogels in weidevogelgebieden onderzocht worden. De Commissie adviseert daarnaast om voor het gehele plangebied te onderzoeken welke soorten te verwachten zijn in het studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de desbetreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

In de notitie R&D en de Nota Veelkleurig Landschap zijn de vele bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het buitengebied benoemd. Voor de effectbeschrijving worden de in de nota beschreven kwaliteiten en kenmerken geconfronteerd met de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Daaraan wordt een kwalitatieve beoordeling van de effecten gekoppeld.

De Commissie adviseert voor het beschrijven van de effecten voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het gebied om de kwetsbaarheid per deelgebied¹¹ in beeld te brengen. Bekijk hierbij ook de eventuele cumulatieve effecten van meerdere mogelijke ingrepen dichtbij elkaar. Daarbij kunnen nadrukkelijk ook de mogelijkheden tot het versterken van deze kwaliteiten gezien worden¹². Maak voor deze analyse gebruik van de Nota Veelkleurig Landschap en van duidelijk kaartmateriaal. Aan de hand van deze analyse kan vastgesteld

¹¹ De Nota Veelkleurig Landschap maakt onderscheid in 10 deelgebieden. Gebruik die om tot onderscheidende effecten te komen.

¹² Bijvoorbeeld gebruik makend van bestaande en/of nieuwe landschapselementen kan een nieuw raamwerk worden gemaakt (mede t.b.v. recreanten en bewoners) waarbinnen de nieuwe ontwikkelingen (gebouwen, verkeer) kunnen worden ingepast. Een beeldkwaliteitsplan (gebaseerd op de Nota Veelkleurig Landschap) kan hierbij behulpzaam zijn.

worden welke locaties vanuit landschappelijk en/of cultuurhistorisch oogpunt meer of minder geschikt zijn voor de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Ga daarbij ook in op de mogelijkheden voor mitigerende maatregelen.

Ga daarbij in op:

- visuele kenmerken/belevingswaarden waaronder (waardevolle) houtopstanden en/of kenmerkende openheid/weidsheid (Noordkop) en/of duisternis;
- de bestaande cultuurhistorische kwaliteit en identiteit van de dijken (w.o. de Westfriese Omringdijk), ontginningsassen en objecten (waaronder vlotbruggen, beeld bepalende en beschermde (monument) stolpen en aanwezige en verdwenen poldermolens / molenbiotopen);
- archeologische en aardkundige waarden.

Ga ook in op de samenhang tussen de landschappelijke waarden binnen het plan- en studiegebied. Bespreek de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt, danwel de samenhang kan worden versterkt. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de inpassing van bouwmogelijkheden of actief herstel van de kernkwaliteiten van het (cultuurhistorisch) landschap.

Daarnaast is het van belang dat landschapseffecten en wijze van inpassing van nieuwe bebouwing op een inzichtelijke wijze gevisualiseerd worden.

4.4 Leefomgeving

4.4.1 Verkeer

De notitie R&D vermeldt dat de kans aanwezig is op verkeershinder en op toenemende verkeersonveiligheid bij een aanmerkelijke groei en specialisatie van grondgebonden bedrijven met name bij beperkte wegcapaciteit.

Ga bij de effecten van het plan op de verkeersveiligheid op smalle buitenwegen en verkeershinder ook in op de effecten van meer bewoning door de mogelijkheid van seizoenshuisvesting en de mogelijke toename van het recreatieverkeer door de mogelijke nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven.

4.4.2 Luchtkwaliteit

De notitie R&D vermeldt dat gelet op de geldende regelgeving en de heersende (relatief lage) achtergrondconcentratie in het plangebied, de invloed op de concentratie fijn stof naar verwachting geen punt van aandacht is. De Commissie heeft op zich geen reden om aan dit standpunt te twijfelen maar vindt wel dat deze conclusie in het MER deugdelijk gemotiveerd moet worden.

4.4.3 Geur

In de notitie R&D is aangegeven dat het aspect geur in groter verband wordt onderzocht. Inmiddels is uit dit onderzoek gebleken dat er in het studiegebied een aantal knelpunten is. De Commissie deelt het standpunt om de onderzoeksresultaten van dit geuronderzoek in het MER te betrekken. Breng daarbij aan de hand van kaartmateriaal de geconstateerde knelpunten in het studiegebied in beeld en geef met behulp van kaarten de huidige en toekomstige geurniveaus weer. Geef daarbij ook het aantal geurgehinderden nu en in de toekomst aan. Geef bij knelpunten aan welke maatregelen of oplossingen mogelijk zijn.

4.4.4 Lichthinder

De notitie R&D vermeldt dat open staltypen in combinatie met de huidige inzichten over verlichting en ventilatie invloed kunnen hebben op de duisternis en de belevingswaarde van het gebied. In het MER zal op deze gevolgen worden ingegaan. Tevens is vermeld dat onderzoek wordt verricht naar de gevolgen van verlichting uit open staltypen op fauna. Beschrijf daarbij de maatregelen om lichthinder vanuit (rundvee)stallen te beperken op basis van de huidige stand der techniek.

4.4.5 Geluid

De notitie R&D vermeldt dat effecten op het gebied van geluid niet worden verwacht op grond van het voornemen. In het MER wordt een kwalitatieve beschrijving opgenomen over geluid en geluidszones. Voor agrarische bedrijven is gesteld dat door milieueisen die aan bedrijven worden gesteld, belangrijke gevolgen voor de geluidbelasting in de omgeving worden voorkomen.

De Commissie merkt op dat recreatieve nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven en seizoenshuisvesting kunnen leiden tot toename van de geluidbelasting bijvoorbeeld door de toename van verkeer. Ga in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten.

4.4.6 Volksgezondheid

De mogelijke gevolgen voor de gezondheid van de omwonenden ten gevolge van agrarische activiteiten wordt volgens de notitie R&D op een kwalitatieve wijze in beeld gebracht.

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen¹³, zoals MRSA en de risico's van het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen. Ga vooral in op de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.¹⁴

¹³ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

¹⁴ Op 10 juli 2012 heeft het RIVM het rapport (nr. 609400004/2012) uitgebracht "infectierisico's van de veehouderij voor omwonenden".

4.5 Bodem en water

In de notitie R&D wordt gesteld dat het bestemmingsplan geen voornemens omvat die van invloed zijn op de waterhuishouding. Geef daarbij in het MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied.

Permanente bollenteelt is een type landbouw dat veel water nodig heeft. Door de waterbehoefte in met name de droge perioden is wateronttrekking niet uitgesloten. De onttrekking van grondwater kan ten koste gaan van natuurwaarden die afhankelijk zijn van een voldoende hoge waterstand. Indien wateronttrekking van het oppervlaktewater plaatsvindt, kan dit leiden tot het droogvallen van ondiepe sloten. Daarnaast worden in de bollenteelt over het algemeen veel bestrijdingsmiddelen gebruikt. Dit gebruik kan nadelige effecten hebben voor de waterkwaliteit.

Beschouw in het MER de mogelijke milieueffecten zoals het eventuele gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en maak de gevolgen voor waterhuishouding en waterkwaliteit inzichtelijk.

Beschrijf in het MER voor zover mogelijk kwantitatief de effecten van alle relevante activiteiten met name van de bollenteelt op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlaktewater (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (kwantiteit en kwaliteit).

De Commissie adviseert de voor de m.e.r. relevante resultaten van de watertoets in het MER op te nemen. Geef aan in hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

5.1 Monitoring en evaluatie

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is belangrijk om te kunnen beoordelen of activiteiten binnen de milieugebruiksruimte blijven (of bijvoorbeeld voldoende afname van depositie wordt bereikt) en de ambities van de plannen gehaald worden.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkelingen in het gebied, en in het bijzonder die van de depositie, worden afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde depositiewaarde niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

Beschrijf in het MER hoe de gemeente invulling gaat geven aan de monitoring en evaluatie.

5.2 Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied;
- de situering en status van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Zijpe

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Zijpe

Besluit:

Vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied Zijpe

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C.14 en D.14
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Bijzonderheden:

Met ingang van 1 januari 2013 wordt de gemeente Zijpe samengevoegd met de gemeenten Harenkarspel en Schagen.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: het Schager Weekblad
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 28 juni tot en met 8 augustus 2012
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 4 juni 2012
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 september 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. D.J.F. Bel

ing. H.H. Ellen

drs. W.C.M. van Hooff

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

K.A. Ottens (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Notitie reikwijdte en detailniveau buitengebied Zijpe, Ingenieursbureau Oranjewoud, 20 april 2012.
- Nota van Uitgangspunten Buitengebied Zijpe, vastgesteld in de raadsvergadering van 27 maart 2012.
- Memo ontwikkeling landbouw en maximale scenario stikstofdeposito onderzoek, Ingenieursbureau Oranjewoud, 20 juni 2012.
- Concept voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Zijpe.

De Commissie heeft kennis genomen van 143 inspraakreacties en 14 reacties van overlegpartners, die zij tot en met 3 september 2012 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan buitengebied Zijpe

ISBN: 978-90-421-3590-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

